

Нарис з історії Лобачівської школи

Систематизувала інформацію з архівних документів

Світлана СМАЛЬ

Нарис з історії Лобачівської школи

Школа і вчитель... Два обереги, які споконвічно стоять на сторожі духовності, освіченості, культури підростаючих поколінь. Історія будь - якого села починається з історії відкриття в ньому школи, а школа, звичайно, починається з учителя. Школа, яка стоїть у центрі села Лобачівка, стала рідною й близькою для багатьох поколінь. Адже тут минули й проходять найкращі роки життя: дитинство, юність, молодість.

Тисячі випускників вирушили з неї у життєвий вирій, залишивши в невидимих духовних нішах гамірне відлуння дитинства.

Кожен учень - це неповторна доля, в одних - світла, чиста й щаслива, в інших - складна, непроста. Та як би не склалося життя, кожен з нас пам'ятає й згадує своїх шкільних друзів, учителів, подумки повертаючись на шкільний поріг, у рідний клас, де залишилось те, чого не можна змінити. Це - історія, написана учнями й учителями. І святий обов'язок кожного пам'ятати, оберігати й продовжувати її у своїх дітях і внуках.

Про історію Лобачівської школи ми дізнаємося з архівних документів.

2 червня 1892 року в містечку Лобачівка Дубенського повіту Волинської губернії було відкрито школу.

Лобачівська школа була церковно-приходською.

Період навчання тривав з 01 жовтня до 01 травня. Уроки розпочиналися о 9 годині й закінчувалися о 15

годині. Перерви між уроками тривали 15 хвилин, а о 12 годині – 1 годину. Під час перерви обов'язково учні виходили з приміщення, щоб подихати свіжим повітрям. Шкільне приміщення знаходилося на території сучасного будинку сільської ради.

Основними предметами були: Закон Божий, письмо, арифметика, церковно-слов'янська мова, церковний спів.

Унаслідок бойових дій, у роки першої світової війни (1914 -1918 р.), село було спалено. Вціліло лише 5 будинків. Згоріла й школа. Лобачівка втратила статус містечка й стала селом.

Школа в селі Лобачівка почала діяти в 1922 році. Вона була початковою. Тут навчалися діти українських селян, євреїв. Уроки проводилися польською мовою. Вивчали арифметику, історію, польську мову, а українську мову лише 2 години на тиждень.

З 1939 по 1941р. у Лобачівці діяла неповна середня школа, навчання проводилося українською мовою. Директором був Попик. У цей період проводилася робота з ліквідації неписьменності серед дорослого населення. Створювалися «десятихатки», де навчали лобачівців грамоти.

Після визволення Лобачівки від німецьких фашистів у 1944 році школа відновила роботу.

У 1945 році школа була початковою. Директор – Проха Марія Дмитрівна. Учитель – Таразюк Тетяна Федотівна.

Проха Марія Дмитрівна народилася в 1919 році в с. Шатура Лосинівського району Чернігівської області. Після закінчення школи навчалася в Прилуцькому педагогічному училищі. У 1945 році була направлена в с. Лобачівка директором початкової школи. Згодом працювала в с. Перемиль завучем, у с. Смолява - учителькою початкових класів, а з 1956 до пенсійного віку – учителькою в с. Новий Зборишів. Померла в 1994 році.

У 1946 році у Лобачівській школі на 150 учнів діяла лише одна класна кімната.

У 1948 році початкову школу перетворено на семирічну. Школа містилася в чотирьох найманих хатах: у Кусик Марфи, у Якова Шевчука, у Шустачек Теклі та Цісарука Олександра. Будинки знаходилися на віддалі від 0,5 км до 1,5 км один від одного.

У 1949 році директором семирічної школи був Фандич Іван Федорович.

Учитель-пенсіонер П.М. Козловський пригадує: «Кімнати були не пристосовані до навчання. Стояли довгі столи і біля них – лавки. Кімнати невеликі, учнів багато. Класні дошки поставити не було де. Підручників не вистачало. Писали чорнильними ручками».

Велику роль у становленні й розвитку Лобачівської середньої школи відіграла вчительська династія Панасюків - Козловських.

Козловський Павло Михайлович народився в 1929 році. У 1936 навчався в польській школі три роки, а далі ще три роки навчався в українській школі. Восени 1944 року

сім'ю евакуювали до Дніпропетровської області. Тут Михайло Козловський закінчив 7 клас семирічної школи. У 1946 році поступив до Луцького медучилища. Після закінчення його працював фельдшером у с. Лобачівка. У 1951 році заочно вступив до Львівського педагогічного інституту на фізико-математичний факультет. У 1952 році розпочав педагогічну діяльність у Лобачівській середній школі, де працював до 1992 року.

Марія Михайлівна Панасюк- Козловська народилася 14 липня 1926 року у м. Щучин Білостоцької області. Пізніше з батьками переїхала в с. Перемиль. Закінчила 6 класів середньої школи в м. Берестечко.

У 1946 році закінчила Луцьке педучилище, а в 1950 – Львівський державний педінститут. Після того, як відкрила двері семирічна школи в с. Лобачівка, Марія з батьком (Панасюком Михайлом Григоровичем, учителем математики, директором Новозборишівської семирічної школи, який вміло грав на скрипці та інших музичних інструментах, виступав на сценах сільського клубу та районного Будинку культури, був нагороджений значком «Відмінник народної освіти», помер у 1964 році), переїжджає до с. Лобачівка. У школі Марія Михайлівна викладала хімію та біологію. У 1958 році була керівником районного методоб'єднання учителів біології та хімії, а з 1970 року по 1982 – керівником методоб'єднання учителів хімії.

У 1956 році була нагороджена значком «Відмінник народної освіти», вела школу передового досвіду учителів хімії району. 1-2 рази на місяць до Лобачівської школи

приїжджали вчителі з усього району й відвідували 3 - 4 «Показові уроки» з наступним обговоренням. Марія Михайлівна з радістю проводила такі уроки. Педагогічній роботі віддавалася сповна, до учнів ставилася з повагою, добросовісно оцінювала їх здібності.

Систематично проводила в школі вечори цікавої хімії. Була керівником учнівської виробничої бригади з вирощування цукрових буряків і кукурудзи.

Пропрацювала в школі 40 років. Померла у 1993 році.

Лобачівська середня школа гордиться синами Марії та Павла Козловських, які стали науковцями. Старший син Михайло народився в 1952р. – доктор фізико-математичних наук, працює в м. Львові під керівництвом члена-кореспондента АН України І.Р. Юхновського.

Син Микола, 1956 року народження, кандидат біологічних наук, еколог, працює в м. Львові, в Інституті ботаніки, старшим науковим співробітником під керівництвом О.І. Голубця.

У 1951 році директором школи призначено Ковпакова Іллю Адамовича. Жителі с. Лобачівка та навколишніх сіл, чий шкільні роки припадають на 1950 -1970, з глибокою повагою згадують Іллю Адамовича. Це вмілий організатор і педагог, який був призначений на посаду завідуючого районним відділом освіти Берестечківського району. Він провів величезну роботу з відбудови шкіл та з організації народної освіти в районі.

До 1975 року Ковпаков І.А. працював директором Лобачівської школи. Під його керівництвом у школі з року

в рік збагачувалася матеріальна база, підвищувався рівень викладання предметів.

Нагороджений значком «Відмінник народної освіти», грамотами Міністерства освіти, обласного і районного відділів народної освіти.

Помер у 1980 році.

У 1954 році було побудовано нове приміщення школи, проте через декілька років і тут не вистачало місця школярам.

У 1958 році побудовано двоповерховий мурований корпус та два дерев'яних будинки.

У 1954 році в Лобачівській середній школі відбувся перший випускний на чолі з класним керівником Козловською М.М.

Список перших випускників Лобачівської середньої школи 1954 року:

1. Гриб Ярослав
2. Рузак Володимир
3. Хом'як Феофан
4. Семко Анатолій
5. Гергель Андрій
6. Пуцало Василь
7. Скоп'юк Михайло
8. Пасічник Данило
9. Мельник Федір
10. Хом'як Микола
11. Сенєга Петро

12. Рузак Петро
13. Мервінська Фаня
14. Лавнічек Катя
15. Квасовець Соня
16. Щигол Ірина
17. Терновик Міля
18. Щигол Тамара
19. Терновик Женя
20. Семенюк Віра
21. Повідзьон Зіна
22. Петренюк Ніна
23. Харчук Ганна
24. Харчук Олена
25. Вілюк Марія
26. Рузак Володимир
27. Ковпаков Володимир
28. Суднік Аркадій
29. Бабенко Тамара
30. Муковоз Поля

До речі, випускниця Вілюк Мрія Василівна аж до пенсійного віку працювала учителем української мови і літератури в рідній школі.

Життя учнів у школі було дуже насиченим. Випускники тих років пам'ятають цікаві заняття в гуртках, спортивних секціях, шкільних майстернях, учнівській виробничій бригаді, екскурсії в різні куточки Волині, України. Подорожували вантажним автомобілем, але ці поїздки були незабутніми.

Випускники розповідають про цікаву краєзнавчу роботу, яку проводила учитель географії Шинкаренко Людмила Юхимівна.

Математику викладав Харкевич Іліодор Никодимович. Його вихованці були призерами не тільки районних, обласних, але й республіканських олімпіад, слухачами заочних математичних шкіл у Києві та Москві. Пізніше вони стали науковцями, захистили кандидатські та докторські дисертації, працюють у вищих навчальних закладах країни.

1 вересня 1987 року гостинно відчинила двері новозбудована школа. Кошти виділив місцевий колгосп, головою правління якого був Смаль Анатолій Петрович. Напередодні відкриття школи самовіддано працювали і вчителі та учні разом із директором Сарапіним Олексієм Олексійовичем.

Доки будуть навчатися діти в школі, доки приходитимуть до своїх вчителів колишні учні, доки всі ми пам'ятатимемо про вчителів, які нас навчали, і хоча вже їх не буде серед нас, то все одно буде жити у віках пам'ять про найважливішу й найпочеснішу професію - професію Вчителя.